

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Antonii Sucquet E Societate Iesv Via Vitæ Æternæ

Sucquet, Antoine

Antverpiae, 1630

Caput. 29. de familiæ delectu

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54856](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54856)

CAPVT XXIX.

Meditatio de Familia delectu, atque ejus gubernatione, magno in viâ Dei praesidio.

COMPOSITIO LOCI erit, considerate se stantem corâ Deo, cui ille cõmitrat aliquot conservos, ad hoc tamen, ut soli seruiant sibi. ORATIO, ut supra.

Omnia potestas à Deo.

O quantum boni prestare superior potest.

PUNCTVM I. Considera Primò, omnem potestatem esse à Deo: nihil enim fortuitum in hoc mundo, sed ex certâ scientiâ, potentia, opes, scientia (ob hæc enim alii aliis subjiciuntur) ab illo tributa sunt; quo vero fine? eo scilicet, quo Princeps committit cohortes ducibus suis, non ut contra se militent, sed ut pro se, etiam sacramento adacti; utque sanguinem pro imperio, pro honore suo generosè profundant, & ad hoc instituuntur, vel eo, quo pater filiis pædagogos dat, qui eos instituât, & corrigant, ac ducant: hoc enim dominorum, hoc patrum familias, hoc eorum qui alios docent. Secundò, quomodo generosi viri suis cohortibus studeant, præclara facinora facere, quanta gloria illis sit, civitates intercipere, hostes subigere, id applica familiæ, scholæ, &c. Considera verò quos subditos habeas, & quantum, si velles, ad Dei gloriam iis præstare posses. Quis nescit, aliquando unū ludimagistrum corrumpere posse non unam civitatem, sed provinciam? similiter & juvare, discipulis ut pietatis incentoribus submissis? quis nescit è famulis dominos, è mancipiis Reges non semel factos, è discipulis ad omnes dignitates materiam præparari? Instituire Ordinem, & formulam rectè vivendi tradere, multos eâ ad virtutis perfectionem adducere, opus est grande: sed & per eum quasi ordinem instituit Deus, per quem, seu dominū, seu herum, seu magistrū, plurimos ad pietatem promovet, spargitque in Republ. optima semina. Tertiò, quanta necessitas domino incumbat familiam sic ordinandi atque instituendi, ut Deo ac Domino nostro accepta sit, & militet, non hosti:

hosti : etenim fidejssor est pro suis herus ; & vā, si negligentia tua, si exemplo, pereat filius tuus, servus tuus & discipulus tuus, idemque discipulus Christi, servus Christi, filius Dei : etsi ipse cætero quin bonus sis, innocens non eris ; sed damnaberis alienā vitā, qui absolvendus propriā fueras. Nōne tibi potestas, domus, opes concessæ, ut stipendium à Principe, ut tu Deo tuique serviant ? *Hæcine vera, &c.* ut supra pag. 7.

PUNCTVM II. Considera esse necessarium, ut probi sint subditi, discipuli, delectum (qui in filios non cadit) ut boni eligantur, aut minimè mali. quis enim cum perduellibus ad bellum tendet ? quis cum epibatis vitiosis & infirmis tempestuosum conscendet mare ? Equidem famuli, discipuli, eidem navi tuæ impositi sunt, quasi in cohorte tuā sunt, quā aggrediendus tibi est hostis gravissimus diabolus : nōne enim militia est vita hominis super terram ? ut Job ait. qui verò commilitones, nisi famuli, discipuli, subditi ? Vide ergo quā utile ac necessarium sit delectum hunc facere. Omnem enim sæpè industriam ac robur unus in militia Achan, *Iosue 7.*

qui turbavit tota castra Israēl, inertem & inanem facit : propter unum Ionam fugientem à facie Domini naufragium fit nisi ejiciatur : unus improbus sæpè familiam perdit, pietatem omnem ac vigilantiam heri eludit. *Ion. 1.*

Quantum in discrimen venit familia Jacob, ob deos alienos quos Rachel occultarat ? Secundò, quia certissimum est ; eum solum fidelē atque obsequiosum hero *Gen. 35.*

minori, qui magno sit Deo ; domino conservo, qui summo Regi ; se pascenti, qui se creanti ; se hîc remunerati, qui largissimo remuneratori fidelis est. Tūne putas filium viri optimi tibi fore fidelē, qui patri esset infidelis & injurius ? Tūne putares tibi soluturum debitore mille, cui minimo titulo obligatur ac spontaneo ; qui ei, cui infinitis titulis obligatur, ne rem minimā restituere quidem velit ? Tu in præceptis gravibus pariturum, qui *Matth. 23.*

Dei mandatis, quæ gravia non sunt, ipsius Veritatis ore,

*Quomodo
famus: con-
ducendi.*

non obedit? Tertio, quàm turpe te conseruum pacifici de obsequio tuo, dum seruum conducis, & de communis Domini seruitio minimè sollicitum esse? Tu dux cohortis es, exempli causâ, vis in verba tua jurare militem, & non Principis? Tu seruus Domini exercituum, missus ut operarios in vineam ejus eligas, quorum præstes noxas; vide igitur an illi utiles sint Domino. Procurator es; vide negotium geras non tuum, sed Domini tui. Vides viros in Repub. principes familias suas suo insignire colore, & gaudent ac volunt colore suo signari seruos suos, & pudet eos obligare, ut gerant signa summi Regis? Quarto, adverte sæpè unum verè bonum totius familiæ salutem adferre: nonne propter Jacob domui Laban benedixit Dominus? propter Moysen domui Iethro? *Aspira*, ut sup. pag. 8. *Hæcine firmâ fide*, ibid.

*Seruus bo-
nus est salus
familie.*

*Gen. 30.
Exod. 2.*

*Qualis he-
rus & pater
familias esse
debeat.*

PUNCTVM III. Quomodo præterea ad familiam ordinandam necessarium sit eum qui præest, præluere exemplo ac præire. quâ enim fronte horrabitur seruum ad Dei obsequium, qui efficaciter exemplo suo trahit ad dæmonis seruitium? Hinc Saul cum electus est, dicitur non fuisse vir de filiis Israël melior illo: ab humero & sursum eminebat super omnem populū. humerus fortitudinē, collum & guttur efficacitatē jubendi notat. Hinc Isaias ait: Princeps ea quæ digna sūt Principe cogitabit. Caput in statu Nabuchodonosoris erat aureū. ita familiæ sit oportet. Mōstrosa certè res, ut Bern. gradus summus, & animus infimus; sedes prima, & vita ima; lingua magniloqua, & vita otiosa; sermo multus, & fructus nullus; vultus gravis, & actus levis; ingens auctoritas, & nutus stabilitas. Et certè tristis res & lacrymis digna, quo major aliquando quispiã est, eo minus bonum; quo diuitis potentior, eo vitis infirmior; quo honore ac gloria apud homines illustrior, eo magis apud Deum vitæ ac moribus dedecoris esse plenum. Ecce, cum parvulus esset in oculis suis Saul, caput in tribus Israël factus est; exaltatus autē, in crassatus & dilatatus, recalcitrauit. Secūdo,

Isaia 32.

*l. 2. Confid.
ad Eugen.*

1. Reg. 15.

dd, sollicitudo Superioris magna requiritur ac vigilan-
tia. nam velut speculator constitutus est in turri quis-
quis præest, & velut navarchus ad clavum prospicere
debet pericula. Si itaque claudis diligenter arcam pe-
cuniæ aut arcem; longè potior tibi esse debet anima
famuli, discipuli, subditi, pro quâ rationem redditurus
es. neque ita te excusa, Vnusquisque onus suum por-
tabit; hoc onus tuum est. *Galat. 6.*

EXERCITIVM.

DEus Patrum meorum, & Domine misericordia, qui fecisti *Sap. 9.*
omnia verbo tuo, & sapientiâ tuâ constituisti hominem, ut
dominaretur creatura quæ à te facta est, ut disponat orbem ter-
rarum in aequitate & justitiâ, & in directione cordis iudicium
judicet; da mihi sedium tuarum asistricem sapientiam, & noli
me reprobare à pueris tuis. Eia queso respice ad orationem servi
tui, & preces eius; tu enim dedisti mihi has animas, ego autem *3. Reg. 3.*
sum puer parvulus ignorans egressum & introitum meum: da
ergo servo tuo cor docile, ut discernere possit inter bonum & ma-
lum. Da mihi sapientiam & intelligentiam, ut ingrediar & e-
grediar coram populo tuo. Quis enim potest populum tuum di-
gnè judicare nisi tu faveas, ipsumq; adjuves? utinam omnia ossa
mea dicant, Domine, quis similis tui! Vtinam omnes quos com-
misisti mihi, serviant tibi in toto corde suo!

Etenim si neglexero, si perierint exemplo meo, sanguinem
eorum de manu meâ requires, & severam rationem exiges in die
furoris tui. Sunt enim filij tui, sunt precium sanguinis tui, servi
vel subditi, sed & conservi mei; & forsitan quia humiliores, in
æternum ipsi Domini futuri, & ego servus; ipsi primi, &
ego novissimus; ipsi Principes in accubitu ad mensam tuam, & ego
jubeor cum rubore novissimum locum tenere. Pervigilo nunc ego
quasi rationem pro animâ redditurus; si lapsus quis fuerit, erit
anima mea pro animâ illius. Majorem charitatem nemo habet,
quàm ut animam suam ponat pro amicis suis. Ergò cum ita ve-
lis, & quia vis, ego non ambitiosè sed solùm quia jubes, animam
meam pono pro oribus meis, & magis pro te amantissimo Pastore *Applicatio
ad Com-
munionē.*
meo,

meo, quia animam tuam posuisti pro me, & venisti, & ecce iterum & iterum venis, & accurris quotidie in sacrificio Missæ, ut vitam habeam & abundantius habeam. Eia Pastor bone, cognosce oves perditas, & cognoscant te tua, ego gratiã tuã tuus sum, sonet vox tua in auribus meis, & suscipe animam meam, imò omnes; pro omnibus enim paratus sum meam ponere gratiã tuã, & propter te. Nõnne enim vita mea abscondita tecum est, Christe IESV, in Deo? Serva eam, Servator mi, & non intres in iudicium cum servo tuo, quia verè sincero corde eligo abiectus esse potiùs in domo tuã. Concede ergò mihi, mihi quem tu pravenisti benignitate tuã & amplexu tuo, concede Domine Dominantium stare super custodiam meam, ut te letus venientem excipiam; vincam meam sic custodire, ut bibas vinum in latitiã ex eã, & sic aliis præesse, ut prodesse queam, & eos ad te perducam, ut cantent tibi canticum latitiæ, & exultationis, & laudent te mecum.

1. Tim. 5.

Greg. 26.
Mor. c. 19.

Eccli. 3.
Galat. 6.
Prov. 27.

Rom. 9.

Da mihi verò ut sicut minimus sum servorum tuorum, ita verè parvus sim in oculis meis, & inveniam quod unum quero & cupio, gratiam in oculis tuis. Scio & contremisco, dum te in Apostolo audio dicentem: Si quis suorum, & maximè domesticorum curam non habet, fidem negavit, & infideli est deterior; & tu visitabis super omnem qui arroganter ingreditur. Hac igitur, dulcissime IESV, subtilissima ars vivendi est, culmen tenere, & gloriam premere; esse quidem in potentiã, sed potentem se nescire; ad largienda bona potentem se cognoscere, ad rependenda noxia omne, quod potenter valet, ignorare. Sed, tu, Domine, cuius solius magna potentia est, & à quo est omnis potestas, & omnis paternitas in calo & in terrã nominatur, conserva me, quoniam Deus meus es tu: converte eos quos dedisti mihi, ut non perdam ex iis quemquam, sed querant nomen tuum & gloriam tuam, & sciant, quia tu es Dominus, & non est alius. Da in mansuetudine perficere opera mea, utq; alter alterius onera portemus. Monuisti me, dicens, Diligenter agnosce vultum pecoris tui, tuosq; greges considera. Utinam, Domine, fructum omnem, quem facere possunt, sedulo colligam! utinam omne quod eis nocere potest, studiosè avertam! utinam etiam anathema esse possem pro fratribus

tribus meis, ut agnoscant & diligant te. Venite, filij, audite me, timorem Domini docebo vos, Sperate in eo omnis congregatio populi, effundite coram illo corda vestra. Deus adiutor noster in æternum. Accedite ad eum, & illuminamini, & facies vestrae non confundentur; apprehendite disciplinam, ne quando irascatur Dominus, & pereatis de viâ justâ. Sed tu, Domine Deus, obsecro te per viscera misericordiæ tuæ, operi manuum tuarum porrigere dexteram tuam, ut serviamus tibi corde perfecto atque verissimo, omnibus diebus vitæ nostræ. Amen.

Psal. 33.

Psal. 61.

Psal. 33.

Praxis ad familiam ritè ordinandam.

Prima est, diligenter considerare & scèpè, quanti sit anima una, & quibus modis domesticorum, & nobis commissorum animas juvare possimus, atque à Domino humiliter petere pro iis gratiam necessariam.

Considera quanti una anima.

Secunda. Quoties in familiam aliquis admittendus est, pacisci cum illo de Dei obsequio perinde ac nostro. nimirum ut cōfiteatur & cōmunicet saltem quolibet mense, ne nostri amantiores esse quàm Domini nostri deprehendatur: quòd si dyscolus evadat, aliiſque noxius sit, eliminandus est. Exemplum illustre tibi dabit S. Elzearius, de quo Surius in vita ejus 27. Septēbris: qui velut novus paterfamilias, novo quodam modo cœpit suæ familiæ præsidere, novaſque morum plantulas inferere, & transgressoribus pœnas proponere. Primò constituit, ut omnes è suâ domo tã inares quàm feminæ quotidie ut minimùm Missam unam integrè audiant. Secundò, ut vivant vastè & purè: qui secus facerent, eos suâ domo expellebat: nolebat enim ut quicumque pane suo vesceretur, quem sciret peccato mortifero implicatum, ne alios inficeret. & ne illius peccatum ipse fovere videretur. Tertio, ut nobiles & milites, itemque virgines & matronæ, quâ liber hebdomadâ semel confiteantur peccata sua, & singulis mensibus devotè percipiant Eucharistiæ Sacramentum. Quarto, ut eadem virgines & matronæ manè usque ad prandium precibus & piis exercitiis vacent: à prandio manuariis operibus sese occupent. Quintò, ut nemo ausus sit blasphemare Deum, sacrosanctam Virginem, vel aliquem Sanctorum: nec quisquam falsò juret, aut vitiosè & leviter absque causâ, nec impudica vel inhonesta verba proferat. Sciebat enim ex Sapientie, mortem & vitâ esse in manibus linguæ: & ex Apostolo, corrumpere bonos mores colloquia prava. Hujus constitutionis violatores hæc ratione puniri voluit, ut vel toto prandio coram

Nota & paciscere de Dei obsequio.

Surius.

Exemplum S. Elzearij.

Prov. 18.

1. Cor. 15.

aliis

aliis federent in terra, solo pane & aqua contenti, vel toto die in cubiculo manerent inclusi, communi cibo vescentes. Sextò, ut nulli fas sit ludere tesseriis, aut alio uti lusu illi cito, turpi ac inhonesto, si quis contra fecisset, gravis illum pœna manebat. Septimò, ut omnes è sua familia, pace, amicitia & concordia inter se fruantur, alius aliù non offendat, neq; verbo neq; facto: si quid à quoquam aliter sit attentatum, mox cum offenso redeat in gratia. atque ut id fieret, nò mediocriter ipse dabat operam: reos autem pro ratione culpæ puniebat. Octavò, ut quotidie à prandio, vel alia hora vespertina, nisi legitimum impedimentum inciderit, fiat aliqua collatio inter illos, ipso præsente, de verbis Domini pro animarum informatione. In eo autem colloquio, dum unus aliquis loquitur, cæteri orent pro illo in cordibus suis, ut Deus illi subministret sermonem, ex quo omnes proficiant: nec quisquam audeat sic loquentis verba interrumpere, aut aliter impedire. id si quis non observet; à tam pio colloquio excludatur, donec emendatus ab aliis revocetur.

*Lectio pia
fiat in fami-
lia.*

Tertia. Ad orationem aliquam saltem vespertinam curare ut conveniant. quod S. Carolus Borromæus per totam diœcesim suam introduxit. idem est de lectione aliqua libri pij, vesperi, maximè dum familia convenit, quod à multis usurpatur.

Quarta. Curate ut libri pii in manibus sint, & ad manum, & ad conciones, aliaque pietatis exercitia mittantur.

*Pietati dan-
dum præ-
mium.*

Quinta. Ut præmia pietati ac probitati tribuantur, atq; adeò nihil quoad fieri potest, nisi eo sine concedatur, ut melior fiat qui accipit, ac corporalia accipiendo ad spiritalia invitetur: idque quantum valeat in pueris, vix credi potest.

*Tob. 4.
Educatio
filiorum
quanti sit.*

Sexta. In familia sunt liberi, sunt servi: liberorù verò habenda ratio maxima, ut benè educètur, videte, nòne qualis surculus, talis arbor? Educationis formam dedit Tobias: Honorem, ait, habebis matri tuæ omnibus diebus vitæ ejus; memor enim esse debes, quæ & quanta pericula passa sit propter te in utero suo. Cû autem ipsa compleverit tempus vitæ suæ, sepelias eam circa me. Omnibus autè diebus vitæ tuæ in mente habeto Deum, & cave ne aliquando peccato consentias, & prætermittas præcepta Domini Dei nostri. Ex substantiâ tuâ fac eleemôsynam, & noli auertere faciè tuam ab ullo paupere; ita enim fiet, ut nec à te avertatur faciès Domini. Quomodo potueris, ita esto misericors. Si multum tibi fuerit abundanter tribue, si exiguum tibi fuerit, etiam exiguum libenter impertiri stude. præmium enim bonum tibi thesaurizas in die necessitatis, quoniam eleemôsyna ab omni peccato, & à morte liberat, & nò patietur animam ire
in te-

*Tobia
exemplum
eius monita.*

in tenebras. Fiducia magna erit coram summo Deo eleēmofyna omnibus facientibus eam. Attende tibi, fili mi, ab omni fornicatione, & præter uxorem tuam numquam patiaris crimē scire. Superbiam nunquam in tuo sensu, aut in tuo verbo dominari permittas: in ipsa enim initium sumpsit omnis perditio. Quicumque tibi aliquid operatus fuerit, statim ei mercedem restitue, & merces mercenarij tui apud te omnino non remaneat. Quod ab alio oderis fieri tibi, vide ne tu aliquando alteri facias. Panem tuum cum eluientibus & egenis comede, & de vestimentis tuis nudos tege. Panem tuum & vinum tuum super sepulturam iusti constitue, & noli ex eo manducare & bibere cum peccatoribus. Consiliū semper à sapiente perquire. Omni tēpore benedic Deū, & pete ab eo, ut vias tuas dirigat, & omnia consilia tua in ipso permancant. Noli timere, fili mi; pauperem quidē vitā gerimus, sed multa bona habebimus si timuerimus Deum, & recesserimus ab omni peccato, & fecerimus bene.

Cavendum autem Primò vehementer, ne videant aut audiant domestici, quod castimonix adversetur. Quid? quod Iuvenalis poëta etiam hoc monet dicens:

*Nil dictu scelerum visusq; hæc limina tangat
Intra quæ puer est: procul hinc, procul inde puella
Lenonum, & canis pernoctantis parasiti.
Maxima debetur puero reverentia.*

A primâ pueritiâ instillanda vita Christi & Sapientix æternæ dicta, de charitate, humilitate, patientia, liberalitate in pauperes. Absit verò ut anilibus (quod Plato verabat) fabellis memoria parvulorum impleatur; Quanto satius vitæ Christi historia, maximè infantix! Beatus Hieronymus optabat posse primam formare pueritiam, quem de hac egregiè disserentē lege. Secundò, observandæ sunt puerorum inclinationes, & quibus recreentur, ac suaviter corrigendæ præmio proposito. Balceares pueros suos, nisi fundâ suâ dextrè usi fuissent, cibo privabāt, ita omnia, etiam necessaria, parentes pueri largiri possent, præmiumque virtutis alicujus aut honestatis statuere, unaq; quod dicitur, fideliam duos dealbare parietes. Tertiò, quanta sit iam cura adhibenda in nutricum corporis & animi, seu magistrorū delectu, omnino omnibus in confesso est. Vitia enim illorum in pueros certò derivantur: Alexander, ut fertur, in Leonidâ præceptore incessum non sat commodum est imitatus: Nero à matrice crudelis esse didicit. Videāt omnes, qui præfunt aliis, & maximè magistri, quæ incumbat illis necessitas formandi suos mores ex virtute. Nō poterit certè ebrietati deditus, luxuriæq; atque ambitionis mancipium magister esse humilitatis & temperantiæ,

*Quid pueris
instillandū.*

*Hier. ep. ad
Latam.*

*Premia pueris
proponenda.*

*Magistri &
nutrices bona
salus filiorum.*

perantiæ. Videant sibi se non vivere, sed multis: unoque suo defectu ac labe tot animas interire, quot habent sibi commissas. Nullæ charybdes aut syrtes juventuti maiores, quàm pedagogus vel magister, si ingenio magno sint & moribus improbis. Otium omnino à pueris arcendum est. idcirco ante omnia videre illis oportet tempus, ita ut in pietatis, civilis vitæ exercitia, & recreationes dispertiat. *Dignatus es. ut sup. pag. 10.*

Otiū vitandum pueris.

JACVLATORIÆ.

Pfalm. 100. **N**on habitabit in medio domus mea, qui facit superbiam: qui loquitur iniqua, non direxit in conspectu oculorum meorum.

Pfalm. 30. Diligite Dominum omnes sancti eius, quoniam veritatem requirit Dominus, & retribuet abundanter facientibus superbiam.

Ibidem. Viriliter agite, & confortetur cor vestrum, omnes qui speratis in Domino.

Pfalm. 21. Et anima mea illi viuet, & semen meum seruiet ipsi.

Pfalm. 33. Timete Dominum omnes sancti eius, quoniam non est inopia timentibus eum.

Tob. 4. Pauperem quidem vitam gerimus, sed multa bona habebimus, si timuerimus Deum.

Pfalm. 100. Oculi mei ad fideles terra. ut sedeant mecum: ambulans in via immaculata hic mihi ministrabat.

Ibidem. Non proponebam ante oculos meos rem injustam, facientes pravariationes odiui.

CAPVT XXX.

Meditatio de Solitudinis bono.

PRÆLVDIVM I. Constitue te velut in deserto cum Domino IESV jejunante & orante.

PRAELVDIVM II. ORATIO pro subiectâ materiâ.

Solitudo duplex.

Seneca.

PVNCTVM I. Cōsidera duplicē esse solitudinem, animi, & corporis. Animi (quæ ab omnib. haberi potest) solitudo ea vocatur, quâ homo mentē avocat subinde à rebus externis, & secū habitat, ut vulgò dici solet. Successi, aiebat quidā, non tantūm ab hominibus, sed à rebus. Omnes enim vacant, qui volunt: neminem res sequuntur, ipsi illas amplectuntur, & argumentū felicitatis, occupationem esse putant. hâc frui, etiam in turbâ quis potest. Ita videmus aliquos ea quæ præsentia sunt, nec videre, nec audire, nec gustare. Alia est corporis, quâ etiam corpore quis sese ab hominū separat consortio, idque